

Ikt.sz.: IUB-40/76-3/2015.

IUB-31/2015. sz. ülés
(IUB-53/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Igazságügyi bizottságának**
2015. december 14-én, hétfőn, 10 óra 8 perckor
az Országház Nagy Imre-tanácstermében
(főemelet 61.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Balog Zoltán, az emberi erőforrások miniszterének éves meghallgatása (Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)</i>	5
<i>Balog Zoltán szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Kérdések</i>	11
<i>Balog Zoltán válaszai</i>	16
<i>Vélemények, reflexiók</i>	21
<i>Balog Zoltán további válaszai</i>	24
<i>Szavazás a beszámoló elfogadásáról</i>	25
<i>Egyebek</i>	25
<i>Az ülés berekesztése</i>	25

Napirendi javaslat

1. Balog Zoltán, az emberi erőforrások miniszterének éves meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Rubovszky György** (KDNP), a bizottság elnöke

Budai Gyula (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Vas Imre (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Vitányi István (Fidesz), a bizottság alelnöke
Demeter Zoltán (Fidesz)
Dr. Répássy Róbert (Fidesz)
Varga József (Fidesz)
Vigh László (Fidesz)
Teleki László (MSZP)
Apáti István (Jobbik)
Dr. Staudt Gábor (Jobbik)

A bizottság titkársága részéről

Kubovicsné dr. Borbély Anett, a bizottság főtanácsadója
Dr. Nagy Zoltán, a bizottság tanácsadója

Meghívottak

Hozzászóló

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere

Megjelentek

Dr. Rétvári Bence államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Soltész Miklós államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Szabó Timea (független) országgyűlési képviselő

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 8 perc)

Az ülés megnyitása, a napirend elfogadása

DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (KDNP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm a bizottság megjelent tagjait, a munkatársakat, mindenkit, aki érdeklődik a bizottság munkája iránt.

Tisztelt Bizottság! Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes. Helyettesítési papírt nem kaptam.

Az első dolgunk a napirend elfogadása. Tisztelt Bizottság! A mai napra írásban előterjesztetten kizárólag Balog Zoltán miniszter úr meghallgatására kerülne sor. Szeretném hangsúlyozni, hogy a miniszter úr meghallgatását kizárólag a bizottság hatáskörébe tartozó témakörök tekintetében tartjuk meg. Az a kérésem, hogy a számtalan egyéb területtől lehetőleg tartózkodjanak a képviselők.

Tisztelt Bizottság! Az írásban előterjesztett napirendi javaslatot tartom fenn. Kérdezem, van-e a napirenddel kapcsolatban kérdés, észrevétel, hozzászólás. *(Nincs ilyen jelzés.)* Ilyet nem látok.

Aki a napirendet elfogadja, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy egyhangúlag elfogadtuk a mai napirendet.

Balog Zoltán, az emberi erőforrások miniszterének éves meghallgatása

(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)

Tisztelettel köszöntöm Balog Zoltán miniszter urat, köszöntöm a megjelent államtitkár urakat, Rétvári Bencét és Soltész Miklóst.

Kérdezem miniszter urat, mit kíván elmondani a bizottságnak a bizottság hatáskörébe tartozó kérdéskörben. Megadom a szót. Tessék parancsolni!

Balog Zoltán szóbeli kiegészítése

BALOG ZOLTÁN, az emberi erőforrások minisztere: Egyrészt boldog karácsonyt kívánok mindenkinek; másrészt kicsit emlékeztet ez a bírósági kihallgatásra, elnök úr *(Derültség.)*, hogy mit kíván még a saját védelme érdekében elmondani. Úgy látom, van, akinek ez tetszene. Természetes, hogy a kormány tagjainak számot kell adni az illetékes bizottságok előtt a tevékenységükről minden évben egyszer, úgyhogy köszönöm, hogy ezt a lehetőséget most így az év végén megkaptam, és itt kérek elnézést, hogy egy közfeladat miatt a legutóbbi megbeszélést le kellett mondanom, és köszönöm, hogy a bizottság elég rugalmas volt, és kaptam egy új időpontot.

Ha jól értem, a bizottsági struktúra átalakulásával az én részterületem itt az emberi jogi, civil-, kisebbségi, egyházi ügyek, ezek tartoznak ebbe a bizottságba, ez a bizottság a jogutódja ennek a valamikori bizottságnak. Ha megengedik, mégis csak ezeknek a területeknek az összefüggéséről beszélek. Nekem volt lehetőségem négy éven keresztül az emberi jogi bizottságot vezetni, tehát van valamifajta tapasztalatom arról, hogyan is közelítünk mindezekhez az ügyekhez. A 2010 előtti megközelítéssel nekem egy súlyos problémám volt, az emberi jogi megközelítéssel, mert képzeljék el azt az emberi jogi bizottságot, meg azt a kormánytöbbséget, ahol talán egyszer vagy kétszer jutottunk el odáig, hogy azt, ami 2006 őszén történt Magyarországon, azt a rendőri brutalitást, amelyet közvetlenül az akkori miniszterelnök vezényelt, egyáltalán napirendre tudjuk tűzni. Merthogy úgy gondolták, hogy ez nem emberi jogi kérdés, ami egy elég sajátos dolog volt. Talán egy ember van itt, aki abban a küzdelemben annak idején jelen volt, vagy kettő. Valóban, volt ott egy liberális párt

még a parlamentben, akik hol ide, hol oda szavaztak, és aztán így tudtunk beszélni ezekről az ügyekről. Tehát ezeket nem tekintették emberi jogi kérdésnek, amelyek egyértelműen a polgárok szabadságáról és önkifejezésük lehetőségéről szólnak, viszont más ügyekben pedig életidegen és valóságidegen megközelítések jöttek, amelyeket emberi jogi kérdésnek tekintettek. Hogy csak egy példát mondjak - ezen már alakított azóta a Magyar Országgyűlés az új többséggel 2010 után -, például a művi meddővé tételnél azt a dogmát, hogy 18 éves kortól mindenkinek joga van ahhoz, hogy terméketlenné, nemzőképtelenné tegye magát, ezt viszont emberi jogi kérdésként többször keményen tárgyaltuk, és aztán az akkori Országgyűlés el is fogadta ezt a lehetőséget. Örülök annak, hogy ezen változtattunk egy meglehetősen szigorú, de mégiscsak sokkal inkább a valóságnak megfelelő hozzáállással, mint ahogy ez annak idején volt. Tehát az emberi jogi kérdéseknek a valóságtól elrugaszkodott kezelése az, amit én nem tartok megfelelőnek, és azt sem, hogyha ezeket elvonatkoztatjuk egyébként azoktól a szociális, mondjuk így, hogy társadalompolitikai céloktól, meg attól a társadalompolitikai valóságtól, amelyben gyökerezhetnek, vagy amihez képest kell nekünk ezekben az ügyekben dönteni.

S akkor rögtön az első kérdés, amiről szeretnék néhány szót mondani, az egy tipikusan ilyen kérdés: az egyházak bejegyzésével kapcsolatos ügy. Nem véletlenül fogalmazok így, hogy az egyházak bejegyzésével kapcsolatos ügy, mert nemcsak teológiát végzett emberként, hanem valamennyire a jogban jártas emberként is úgy gondolom, hogy az egyházakat nem valamifajta állami bejegyzés hozza létre, az egyházak azok vannak, és egyébként aztán az államnak el kell döntenie, hogy milyen szabályozással vesz róluk tudomást. Tehát nem az konstituál egy vallási közösséget, hogy az állam erre neki milyen konstitúciós jogokat ad, hanem saját maga definiálja a saját létét. Az egy másik kérdés - és itt rögtön megjelenik az egésznek a problematikája -, hogy egyébként milyen módon tekinti az elismerést, a bejegyzést milyen módon szabályozza egy-egy állami rendelkezés. Ebben az ügyben még 1990-ben a parlament - ezt nem győzöm hangsúlyozni; most már lassan kiüregedünk azok, akik annak idején ott voltunk abban a világban, amikor nem is az első szabadon választott parlament, hanem még előtte, az utolsó nem szabadon választott vagy félszabadon választott parlament - hozott egy olyan intézkedést, amely teljes mértékben valóságidegen volt. Én emlékszem még arra a pontra, amikor azt az előterjesztést hozta az akkori utolsó, reformkommunista parlament - ha lehet így nevezni -, hogy 10 fővel már lehet egyházat alakítani, amelyek egyébként a történelmi közösségekkel, nevesítetten is a katolikus egyházzal egyenlő jogállásúak lesz. S aztán ott egy módosító javaslatra lett 100 fő ebből a 10 főből, de még mindig azzal a két szabályozással, amely egyrészt egy amerikai szabályozást, amely egy nagyon rideg és határozott elválasztása a vallási közösségeknek mindenfajta állami funkciótól vagy közfeladattól, vesz figyelembe, és akkor természetesen az és úgy nevezi magát egyháznak, aki akarja. Ez egy nagyon liberális szabályozás, ami ott, abban a közegben érthető, hiszen semmifajta állami támogatást nem fogadhat el az egyház, illetve fogadhatnak el vallási közösségek. Ez az egyik klasszikus szabályozás. Az európai utat tekintve is többféle szabályozás van: a laicista, a francia felfogás; de alapvetően a német út, amelyet számos országban követnek, az az, hogy az állam és az egyház létének a megkülönböztetése, elkülönítése, szétválasztása nem jelenti azt, hogy nem lennének meg az együttműködés területei. S akkor itt rögtön megjelenik, hogy az együttműködésben nyilván benne van az, hogy az állam támogatást ad, természetesen az adófizetők pénzéből egyes vallási közösségek tevékenységéhez, különösen is akkor, ha olyan feladatot látnak el - ezt nevezzük közfeladatnak -, amit egyébként az államnak kellene ellátni. S akkor máris a két szabályozás egymással szembemegy, mert ettől kezdve természetesen érdeke az magukat vallási csoportnak nevezőknek,

hogy ebbe a státusba bekerülve olyan anyagi előnyökre tegyenek szert, meg olyan lehetőségekhez jussanak, amihez egyébként civil szervezetként nem juthatnak. Ez az egyik probléma.

A másik probléma pedig egy tipikusan a saját történelmünkéből következő probléma, hogy Magyarországon az egyházaknak nemcsak a közszolgálati, hanem a hitéleti támogatására is azért van szükség, és azért volt szükség 1990-ben is, merthogy egyébként attól a vagyonuktól, tulajdonuktól megfosztotta őket még annak idején a kommunista államhatalom, amelynek a jövedelméből fönntartották a saját intézményeiket. Tehát kétszeresen is megjelenik a pozitív diszkrimináció szükségessége, és ennek nyilván van egy történelmi vonatkozása. Tehát erre a fajta, mondjuk így, hogy kárpótlásra, ami egy folyamatos dolog, természetesen azok, akik annak idején még nem léteztek, nem tarthatnak igényt.

Ennek a két filozófiának, ha lehet így mondani, jogfilozófiai megközelítésnek az összeütközéséből jött létre az, hogy Magyarországon én még emlékszem egy olyan kulturális és oktatási miniszterre - a nevét itt most nem mondanám -, aki azt jelentette 1995-ben, a Magyar Országgyűlésben volt egy ünnepség az Eötvös-féle egyházi reform, amikor a négy történelmi felekezet egyenjogúsítása megtörtént, ennek a százéves évfordulóján, ahol bejelentette, hogy a vallásszabadságnak nincs nagyobb bizonyítéka Magyarországon, mint hogy ma már 350 egyház létezik. Ha ezt az ötéves terv keretében nézzük, akkor ez nyilván egy nagyon komoly eredmény (*Derűlség.*), másrészt pedig mindenki érzi a dolog komolytalanságát. Tehát ebben az ügyben lépni kellett.

Mi próbálkoztunk, magam is bizottsági elnökként az akkori nagyobb kormányzó párt józanabb tagjainál, és néha majdnem el is értünk már egyfajta konszenzusra, hogy legalább valamilyen minimális szűrő legyen itt, hogy mielőtt állami támogatáshoz jut egy közösség, a létének, a komolyságának a vizsgálata megtörténjen, de ez akkor nem sikerült.

Bennünket a kétharmados többség 2010 után kötelezett arra, hogy ebben az ügyben előre tudjunk lépni. Létrehoztunk egy szabályozást, amivel kapcsolatban lehetnek viták, és a legnagyobb vitáról éppen itt a bizottság előtt, úgy gondolom, mindenképpen meg kell emlékezni, ez pedig az, hogy ki is jegyzi be az egyházakat, vagy mondjuk azt, hogy ki ismeri el az egyébkénti létüket. Itt az alapvita, ami miatt aztán a strasbourgi Emberi Jogi Bíróság is meg a magyar Alkotmánybíróság is úgy gondolta, hogy ez a szabályozás nem felel meg az európai és a magyar normáknak, az a Magyar Országgyűlés szerepének vitatása volt, tehát hogy az Országgyűlés van-e abban a helyzetben, hogy kétharmaddal döntsön arról, hogy kit fogad el egyébként egyházként, vagy pedig ezt meg kell hagyni, ahogy korábban volt, bírósági hatáskörben. Az új szabályozás, amelyet benyújtottunk, és amiről most hamarosan szavazni fogunk, elfogadja ezt a kifogást, és a bíróságok hatáskörébe utalja ezt a kérdést. Az alapvető újdonság az előzőekhez képest, hogy ugyanakkor elválasztja ezt a kérdést, hogy ki lehet egyház és a bíróság hogyan jegyzi be az egyházakat, attól, hogy egyébként az állam részéről közszolgálati tevékenység ellátására ki részesül teljes finanszírozásban és ki nem. S itt nem egyszerűen csak egy esetleges mérlegelés van, hanem az új törvény - és azt is mondhatnám, ez nívó az állami egyházjog történetében, legalábbis az elmúlt 25 évben - behozza a társadalmi súly, a társadalmi elfogadottság kérdését, amelyet megpróbál relatíve - szándékosan mondom így - objektív kritériumokhoz kötni. Ez lehet a népszámlálás, ahol azért látjuk, hogy a kérdésfeltevéstől függően elég komoly eltérések vannak a tízévenkénti megkérdezés után, vagy pedig éppen az egyházi 1 százalékos felajánlási létszámához vagy mértékéhez köti, hogy milyen mértékben tartjuk kívánatosnak és támogatandónak azt, hogy valaki úgy hozzon létre, és ha közszolgálatról beszélünk, akkor itt szociális

intézményekről beszélünk, egészségügyi intézményekről és természetesen köznevelési intézményekről, iskolákról beszélünk, hogy milyen mértékben részesülhet ennek kapcsán állami finanszírozásban, ezt a társadalmi súlyhoz köti, és aztán mindenfajta részletszabályok is vannak itt. Szeretném hangsúlyozni egyébként, hogy különösen is az iskolák tekintetében, de egyébként is természetesen továbbra is mindenkinek, aki Magyarországon jogi személyiséggel rendelkezik és minimum egyesületi szinten van - ami azért nem egy olyan nagy ügy, hiszen 10 fővel létre lehet hozni egy egyesületet -, joga van iskolát alapítani, joga van szociális intézményt alapítani, joga van egészségügyi intézményt alapítani; de attól kezdve természetesen rá az egyesületi törvény rendelkezései vonatkoznak. Tehát automatikusan nem részesülhet ezért állami támogatásban, csak egy bizonyos összegig, és ahhoz, hogy teljes finanszírozásban részesüljön, szükséges egy külön megállapodás az állammal; és ha egyházként teszi meg mindezt, akkor máris belépnek azok a rendelkezések, amelyek egyébként az egyházak közfeladat-finanszírozásával kapcsolatosak.

Talán ennyi elég ebben az ügyben a bizottságnak, és nyilván a részletekben is állók rendelkezésre. S ha szabad, még egy mondattal visszautalnék a bevezetőre: mi úgy gondoljuk, hogy ez a szabályozás sokkal inkább megfelel nemcsak Magyarország történelmi hagyományainak, nemcsak Magyarország kulturális hagyományainak, hanem az emberi jogoknak és az egyenlő bánásmód, a jogegyenlőség törvényének is megfelel, ugyanakkor, ahogy említettem, tekintettel van egyébként nemcsak a történelmi és a kulturális, hanem a jelenlegi társadalmi beágyazottságra is, ahol minden szervezetnek, minden közösségnek, amelyik a vallását akarja gyakorolni, egy nagyon egyszerű eljárásban már vallási egyesületként ehhez természetesen joga van, és minden más, az állammal kapcsolatos együttműködés területét pedig korrektül szabályozza ez a törvény.

Talán ennyit a hitéletéről. De mégiscsak el kell mondanom, hogy ha nem rögzülünk le ehhez az egyetlen kérdéshez, ami nem lényegtelen kérdés, hiszen ennek van egy nemzetközi jogi vonatkozása, van egy alkotmányossági vonatkozása is, mégis azt kell mondanom, hogy azok a vallási közösségek, amelyek Magyarországon kontinuitásban működnek, úgy látom, különösebben nem rázza meg őket ez a történet, hanem ugyanúgy végzik a szolgálatukat, ahogy végezték egyébként akkor is, amikor ellenzél volt, akkor is, amikor hátszél van. Ha mondhatok néhány számot, örömmel jelenthetem, hogy ha egy szolid növekedés is, de mégiscsak van növekedés. Például hogy szociális területen hogyan oszlik meg az ellátottak száma fenntartói típus szerint, itt azért van egy szolid egyházi növekedés, akár az alapszolgáltatások, akár a szakellátások területén; hadd jegyezzem meg, ami nem lényegtelen, hogy egyébként civil növekedés is van. A szociális alapszolgáltatások területén 2010-ben, amikor elkezdtük az előző kormánnyal a kormányzást, 74 százalék volt az állami részesedés, ma ez 59 százalék; az egyházi 12 százalék volt, ma ez 27 százalék - tehát több mint duplájára növekedett -; a civil változatlan maradt. Viszont ha megnézzük a szakellátások területét, ott egy szerényebb növekedés van: az állami 65 százalékról 61-re ment le; az egyházi 15-ről 18-ra emelkedett; a civil pedig 20-ról 21-re emelkedett. Ez azt jelzi, hogy nemcsak hogy zavartalanul tudják az egyházak, vallási közösségek végezni a szolgálatukat, hanem ebben van egyfajta növekedés is.

Fontos tény még az előző időszakból a Magyarország és az Apostoli Szentszék között létrejött megállapodásnak a módosítása, amely megpróbál megint csak a változásokra reagálni. Lényeges dolognak tartom - ha valakit érdekel, itt azért érdekes számok vannak - a hit- és erkölcsoktatás bevezetését, amire azért mondjuk azt, hogy kötelezően választható, mert vagy hit- és erkölcsstan-, vagy pedig - régen erkölcsstannak, a jövőben etikának fogják ezt nevezni - etikaoktatásban kötelező

részesíteni a gyermekeket az iskolának, illetve a szülők dönthetnek erről, és itt érdekes számok vannak a jelentkezés tekintetében.

Továbblépek a nemzetiségi kérdésre. Úgy gondolom, itt a legjelentősebb dolog, és erről a bizottság nyilván a saját munkája során is értesülhet, az, hogy olyan szószólói intézményt hoztunk létre, amely ebben a formájában Európában is egyedülálló; egyértelművé teszi azt, hogy a nemzetiségek Magyarországon államalkotó tényezők, és éppen ezért beleszólásuk kell hogy legyen az állam működésébe. Ezt eddig megtehették a korábban kisebbségi, most nemzetiségi önkormányzatokon keresztül, és 2014 óta ezt megtehetik a Magyar Országgyűlésben is, akár szavazati joggal, ha összegyűjtenek egy nagyon kedvezményes mandátumhoz szükséges szavazatmennyiséget. Ez most nem sikerült ugyan egyiküknek sem, de szószólóként egyébként minden olyan infrastrukturális és egyéb lehetőséggel rendelkeznek, a szavazati jogot leszámítva, amivel egyébként egy országgyűlési képviselő rendelkezik.

Hogy itt milyen lehetőségei vannak egyébként a nemzetiségeknek, azt nagyon szépen mutatja néhány szám. Az egyik az, hogy miközben Magyarország lakossága azért mégiscsak csökkent, a népszámlálás alkalmával jelentősen nőtt a magukat nemzetiséghez tartozónak vallók aránya. Ebben a jó kérdésnek is szerepe van, mint ahogy szerintem az egyházaknál kevésbé volt jó ez a kérdés; a nemzetiségeknél jó volt ez a kérdés, ugyanis a kettős identitást is elismerjük, és szerintem ez egy olyan kulturális vívmánya, eredménye a Kárpát-medencei népek együttélésének, különösen Magyarországon, amire nagyon jó, hogy van lehetőségük, ez az, hogy egyszerre vallják magukat magyarnak és valamelyik nemzetiséghez tartozónak, és éppen ezért jelentősen növekedett a nemzetiséghez tartozók száma. Ez az egyik, amiről szerintem érdemes beszélni: 40 százalékkal növekedett - ez egy óriási szám. Nyilván nem ennyi idő alatt született sokkal több szerb, román, horvát vagy éppen roma származású honfitársunk, hanem ez a bevallás lehetőségéből vagy a jó kérdésfeltevésből következik.

A létrejött nemzetiségi szószólói bizottságnak az erejét mutatja az, meg talán államtitkár úr jóindulatát is, hogy két év alatt 100 százalékkal növekedett a nemzetiségek támogatása abszolút számban; ez egy óriási növekedés. A nemzetiségekre fordított összeg a korábbi 4 milliárd forinthez képest jövőre már 8 milliárd forint lesz, tehát 2015-ben, '16-ban plusz 2-2 milliárd. S hogy ezt a nemzetiségek nem egyszerűen csak, mondjuk így, hogy magukra költik, azt mutatja az, hogy a fenntartott intézmények száma is jelentősen növekedett, 12-ről 60-ra a köznevelési intézmények száma, a tanulói létszám 3120-ról 8420-ra növekedett. Ennek persze más okai is vannak, megint csak nem csak a számokat érdemes nézni, hanem az önkormányzatoknak az az igénye is, hogy ott nemzetiségi iskola legyen, nyilván ez is benne van. De ez azért mégiscsak egy jelentős növekedés. S ha szabad itt zárójelben megjegyezni, ez azért egy olyan érvelés, amit ajánlok a bizottság tagjainak is, amennyiben a nemzetiségi kérdésekkel foglalkoznak, hiszen ez mindig összefügg a határon kívül élő magyar közösségek életével is, ha azt mondjuk majd a szlovák oktatási miniszternek, hogy hogy van az, hogy Magyarországon duplájára nőtt a szlovák iskolák száma, ott meg a felére akarják csökkenteni a magyar iskolák számát. Ez nyilván egy reformmal függ össze, de hangsúlyozom, hogy akkor, amikor végrehajtottuk a köznevelés átalakítását, a nemzetiségi iskoláknál mindig egy pozitív diszkriminációt alkalmaztunk, ami azt jelenti, hogy már 8 fővel lehet indítani osztályt. Ez tehát azt jelenti, hogy a kis létszámú iskolákat, ha nemzetiségi, akkor fenntartjuk, ha nem nemzetiségi, akkor meg központosítottuk, illetve akkor más megoldásokat találtunk. Ez jelzi a magyar államnak azt a szándékát, hogy itt azért jelentős előnyt élveznek, illetve kedvezményben részesülnek ezek az iskolák.

Elmondhatom azt is, hogy a civiltörvény módosításának eredményeképpen ez a most múltban lévő 2015-ös év a civil szervezetek részére felajánlható személyi jövedelemadó 1 százalékának és a ténylegesen felajánlott összeg különbségének a kiegészítéséből jelentősen nőtt, 2014-hez képest több mint 2 milliárd forinttal a civil szervezetek támogatása a Nemzeti Együttműködési Alapon keresztül. 2016-ban ez valamivel kevesebb lesz; ugye, ez mindig a felajánlottak száma és a kiegészítés száma, de abszolút értékben ez a szám is növekszik, 5,4 milliárd forint a NEA-előirányzat 2016-ban.

S hadd beszéljek néhány problémáról is, csak hogy az ellenzék dolgát is tudjam segíteni. Az egyik, ami szerintem valóban emberi jogi kérdés, és sokat vitatkozunk erről, a szegregációnak, illetve az antiszegregációnak a kérdése. Magyarországon ebben az ügyben is van egy valóságtól idegen megközelítés, meg van egy olyan megközelítés, amelyik tudomást vesz arról a valóságról, amiben egyébként élünk. Örülök annak, hogy ma már vannak olyan bírósági döntések, amelyek szintén a valóságból indulnak ki, és nem valamifajta emberi jogi dogmatizmusból. Mégis szeretném leszögezni, hogy a magyar kormánynak, a minisztériumoknak és személyesen nekem is az az álláspontom, hogy az a jó, ha együtt vagyunk. Ha együtt vagyunk mindenkivel, aki ebben az országban születik, aki magyar állampolgár, vagy akit éppen befogadtunk ebbe az országba, tehát minél több fóruma, lehetősége, intézménye, tere van annak, hogy együtt éljünk, együtt tanuljunk, együtt dolgozzunk, együtt ápoljuk a kultúránkat, együtt gyakorolhassuk az állampolgári jogainkat, az üdvözlendő, és mi ebben az értelemben hoztuk létre az antiszegregációs kerekasztalt még az előző kormány alatt, és ebben az értelemben készítettük el az állami fenntartó központnak az antiszegregációs tervét, ebben a szellemben készítjük el az antiszegregációs kormányrendeletet, amely különös tekintettel van a jogellenes elkülönítés tilalmára. Úgy gondoljuk, vannak olyan kivételes esetek, ahol az integrációra, az együttélésre való felkészülésben olyan pluszokat tud adni egy-egy intézmény, különösen is egyházi intézmények, amelyek aztán segítenek abban, hogy az integráció sikeres tudjon lenni. Ezt én mindig kivételnek tekintettem, és éppen azért van szükség egy antiszegregációs kormányrendeletre, hogy világosan körülírjuk, mi az, ami alkotmányos, mi az, ami hasznos társadalmilag, és mi az, ami előnyös azoknak is, akiket érint ez az oktatási forma. Minden mást pedig nem fogunk engedélyezni, illetve annak a felszámolásán dolgozunk, merthogy ez egy olyan megörökölt helyzet, aminek köze van az elmúlt 25 év társadalompolitikájához, gazdaságfejlődéséhez, területfejlesztéséhez vagy éppen terület-visszafejlesztéséhez, hiszen olyan területi hátrányok és szegregátumok jöttek ma már létre Magyarországon, ahol nemcsak romaszegregációról beszélünk, hanem egyáltalán az ott élő, halmozottan hátrányos helyzetű családok, gyermekek hátrányáról, szegregációjáról is. Ezt persze nevezhetjük kicsit eufemisztikusan spontán szegregációnak; én azt mondanám, hogy egy rossz társadalomfejlődési modell, és bízom benne, hogy komplex eszközökkel, nem csak az iskola területén, ennek a felszámolásán dolgozni tudunk.

Még egy pontot említenék meg, amelyet szintén a problémák közé sorolok: azok a konfliktusok, amelyek ma a romapolitikát terhelik. Nem hiszem, hogy ezt különösebben el kellene hallgatni; az újságokban egyébként is olvasgathattak ezzel kapcsolatban mindenfajta valóságos és hamis híreket. Azt szeretném jelezni, hogy mindaz, ami a minisztériumunk, a kormányunk lehetősége, abban a tekintetben az ellenőrzés, a törvényes szabályozások betartását számon kérjük, azokat a vizsgálatokat lefolytatjuk. S egyébként pedig azt szeretnénk, ha az a négy év térne vissza, ahol elmondhatjuk, hogy talán nem is volt olyan négy év, amikor olyan botránymentes romapolitika volt, mint 2010-14 között. Sajnálom, hogy ez most nem

így van. Nyilván minden szempontból az Országos Roma Önkormányzat autonómiáját tiszteletben kell tartanunk, azoknak a szervezeteknek kell átengednünk az engedélyezést, akik egyébként erre föl jogosítottak. Az én személyes felelősségem, a minisztériumunk, a kormány felelőssége az, hogy ebben az ügyben azokat a programokat, amelyek közül vannak, amelyek problémásak - azoknak a vizsgálatáról beszéltem -, amelyek sikeresek - merthogy hál' istennek ilyenek is vannak bőven -, azokat továbbvigyük. Tehát mindaz a vita, ami jelenleg a romapolitikán belül van, ne akadályozza az európai uniós forrásoknak a roma közösség felzárkózására való fordítását. Van egy olyan rendszerünk, amiben ezt meg tudjuk tenni, tehát nem kell tartani senkinek attól, hogy nem jut el a hátrányos helyzetű közösségekhez, ezen belül a romákhoz ez a támogatás, ezek a programok - gondolok itt a talán legsikeresebb programra; ezt azért dicsérem, mert ezt még a szocialisták találták ki, bár mi lényegesen följavítottuk: a „Biztos kezdet” gyerekházakra -, ezek tovább tudnak menni, és nem fogják érinteni azok a bizonytalanságok, amelyek most a romapolitikában jelentkeznek.

Ennyt gondoltam bevezetőben elmondani. Elnök úr, köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm a miniszter úr beszámolóját. Tisztelt Bizottság! A kialakult gyakorlatnak megfelelően kétkörös vitát nyitok meg. Az első körben föl lehet tenni a kérdéseket a miniszter úrnak, és ha azokat megválaszolta, akkor második körben pedig a véleményeket hallgatnánk meg a beszámolóról.

Amennyiben ezt elfogadjuk, tisztelettel kérdezem, kinek van kérdése a miniszter úrhoz. Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

Kérdések

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Miniszter Úr! Fontos témákat érintettünk. Néhány kérdésem lenne önhöz, és nagyon örülök neki, hogy itt kisebb körben, az Országgyűléshez képest kisebb körben tudunk ezekről beszélni. Nem fogom tartani az ön által felvezetett sorrendet, tehát lehet, hogy ehhez képest más sorrendben teszem fel a kérdéseimet.

Egyházügyi törvény. Valóban előrelépés, amelyet beterveztettek és most a Ház előtt van, de attól még, hogy jobb, nem biztos, hogy jó is. Ezt egy fontos felvezetésként elmondanám. Azt hiányoltuk, hogy nem egyeztettek kellőképpen, mielőtt behozták volna ezt a törvénymódosítási javaslatot, annál is inkább, mert kétharmados, tehát ezt valakinek az ellenzékéből is támogatnia kell. A mi véleményünk az volt az elejétől fogva, hogy a minőségi elvek is jelenjenek meg az egyházzá nyilvánításnál, tehát nem csak egyfajta társadalmi beágyazottságot kellene vizsgálni, vagy lehet, hogy még nem is pontosan így kellene fogalmazni: hányan tettek például 1 százalékos felajánlást, ez sok mindent jelenthet. Kis túlzással azt lehet mondani, hogy annak idején nyilvánvalóan, amikor Jézus Krisztus elindult azon az úton (*Balog Zoltán: Tizenkét fővel. - Derültség.*) - igen, így van; nyilvánvalóan miniszter úr tökéletesen tudja, mire utalok ezzel -, akkor lehet, hogy több száz 1 százalékos fölajánlást nem tudott volna még fölmutatni. (*Balog Zoltán: De úgy tudom, nem is kért támogatást az akkori hatalomtól. - Derültség.*) Így van, nem is kért. De nem szeretnék ebben most teológiai vitát nyitni, a lényeg az, hogy szerettük volna, és ez egy fontos irány lett volna, hogy adott esetben a tudomány, a teológia ismerőit is, akár az Akadémián keresztül be lehetett volna vonni ebbe a folyamatba. Nem szeretném itt most elmondani minden pontban az elképzeléseinket.

A kérdésem az, hogy mi a B-verzió, ha nem megy át ez a törvénymódosítás az Országgyűlésen, lévén kétharmados a törvény. Ha ez nem megy át, lehet-e esetleg újra nekifutni ezeknek az egyeztetéseknek?

A másik, amit a szegregációról mondott miniszter úr, én egy kicsit más megközelítésben szeretnék egy kérdést, nagyon egyszerű kérdést föltenni. Abban az esetben, ha diákokat tudásszint alapján különböző csoportokba sorolnak, s hogy bármiféle felvetést elkerüljek, mondjuk, anonim módon kell egy tesztet kitölteni, tehát még a gyermekek nevét sem tudják azok, akik javítják, csak ki kell tölteni, mondjuk, egy tesztet a korcsoportban, és ez alapján például több osztályba sorolják a gyermekeket tudásszint alapján, s akik esetleg le vannak maradva, ott speciális pedagógusokat alkalmaznak, megfelelő módon segítik az ő felzárkózásukat, és így tudásszint alapján történő, ha szabad így mondani, tudásszintű szegregációt hoznak létre egy iskolában, és ezáltal segítik egyébként a diákokat, hogy akiknek esetleg nem megy úgy a tanulás, ne érezzék magukat úgy, hogy lemaradnak, hogy csalódás éri őket, mert a többieknek jól megy, tehát őket speciális tanárokkal próbálják felzárkóztatni - ez megengedhető-e? Tehát szigorúan tudásszint alapján, objektív kritériumok alapján, mert ezt én jónak tartom, meg is mondom miniszter úrnak. Ön hogyan állna ehhez? Ez tehát a második kérdésem.

A harmadik pedig, ha már az Igazságügyi bizottságban vagyunk, egy jogalkotási kérdés; mondom is a lényegét. Két hete módosításra került a közalkalmazotti és a felsőoktatási törvény az Országgyűlés által, és a felsőoktatási dolgozóknak régóta ígérik a béremeléseket, de ezt a Kjt.-ben nem vezették át eddig. Ha jól tudom, miniszteri rendelet szintjére hagyják ezt a kérdést. Az a kérdésem...

ELNÖK: Képviselő úr, hangsúlyoztam...

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Jogalkotási kérdés lesz, elnök úr...

ELNÖK: Egy pillanat türelmet! Emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi kérdések tartoznak a miniszter úr meghallgatási hatáskörébe. *(Dr. Vas Imre: Nem az igazságügyi minisztert hallgatjuk meg.)* Bár a miniszter úr felügyeli mind a két oktatási államtitkárságot, de az nem az Igazságügyi bizottság hatásköre, úgyhogy az oktatási törvényt és az oktatók béremelését, az a kérésem, felejtjük itt el, és maradunk a tárgynál. Parancsoljon!

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): De ők nem szeretnék elfelejteni, elnök úr! Akkor visszakerdezek, elnök úr: az a körülmény, hogy itt egy jogalkotási kérdés van, amely az Igazságügyi bizottsághoz tartozik, és a miniszter az, aki ezért a témáért felel, akkor ezt sehol nem lehet megkérdezni?

ELNÖK: Ezt a Jobbik képviselője az oktatási bizottság előtt megkérdezheti a miniszter úrtól. De az Igazságügyi bizottságban, amely kisebbségügyi, vallásügyi és egyházügyi kérdésekkel foglalkozik, ezt a témakört kizárjuk. Erre külön fölhívtam a bizottság figyelmét, az előző bizottsági ülésen is, és ezt a bizottsági ülést is ezzel kezdtem, hogy én itt drasztikusan meg fogom vonni a szót, ha valaki ragaszkodik ahhoz, hogy a napirendi ponton túlterjeszkedjen. De ha ezt félreteszi, és van egyéb hozzászóló, akkor megadom a szót.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Igen, köszönöm. Hát, nem mennék bele elnök úrral vitába; ha már emberi jogi körről volt szó, azért a szólásszabadság is egy ilyen

kategória. A miniszter úr érti a kérdést, és ha szeretne, akkor válaszolni fog rá. Ha ilyen felmerül, a miniszter úr el tudja dönteni; bízom benne, hogy nagyvonalúbb lesz.

Ennyit szerettem volna miniszter úrtól kérdezni, és bízom benne, hogy a béremelésnek is meglesz a fedezete. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Répássy Róbert képviselő úr jelentkezett, megadom a szót.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Miniszter Úr! Miniszter úr, én három témakörben szeretnék érdeklődni az ön álláspontjáról, illetve részben tényadatokról.

Az első témakör a kormány és a civil szervezetek viszonya. Ebben a témakörben folyamatosan különféle, egészen nagy földrajzi távolságokat bejáró kritikákat lehet hallani; állítólag a magyar kormány üldözi a civil szervezeteket, és egyéb ilyen kritikákat. Mindez a vélemény abból táplálkozik, hogy 55 civil szervezet ellen folytatott vizsgálatot a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal. Azt szeretném megkérdezni, hogy jelenleg a kormány és a civil szervezetek viszonyát számtanilag vagy mennyiségileg mi jellemzi, milyen nagyságrendű a civil szervezetek működése Magyarországon; ezek közül mennyit támogat egyébként a kormány, az állam. S ha esetleg más véleménye van a kormány és a civil szervezetek viszonyáról, azt is szívesen meghallgatjuk.

A másik. Miniszter úr, szerintem ez egy, mondjuk úgy, hogy aktuális kérdés, de mivel ön ebben megnyilvánult, szeretném ismét megkérdezni az ön álláspontját ebben a Hóman-szobor ügyben. Emlékezetem szerint egy zsidókerekasztal-ülésen, ha jól emlékszem, Lázár miniszter úr és ön is elhatárolódott ettől a székesfehérvári szoborállítástól, majd ezt követően Trócsányi László miniszter úr is kiadott egy olyan közleményt, amelyben elutasította a Hóman-szobor felállítását. Szeretném, ha most aktuálisan tisztáznánk az ön álláspontját, vagy akár még ezen túl is a kormány álláspontját tudja-e közölni a Hóman-szobor állítása ügyében.

A harmadik kérdéskör pedig a Gulág-emlékév vagy az úgynevezett Gulág Emlékbizottság kérdése. Hogyan áll a Gulág-emlékévre való pályázati felkészülés? Olvastuk, hogy meghosszabbította a kormány ezt a határidőt, tehát lényegében még a jövő évben is lehet pályázni; ha jól emlékszem, ez a szabály. Úgy gondolom, hogy ha már emberi jogi kérdéstről van szó, a Szovjetunióba kényszermunkára hurcoltak kérdéséről, ebben a bizottságban is napirenden kell tartanunk. Örömmel vesszük, ha erről beszámolna, miniszter úr. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdésre jelentkezett Teleki László képviselő úr, megadom a szót. Parancsoljon!

TELEKI LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen, tisztelt elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Miniszter Úr! Államtitkár Urak! Amikor tegnap átnéztem az ön felszólalásait a parlamentben, amikor ellenzékben volt, akkor arra kellett rájönnöm, amit egyébként tudtam, hogy nagyon jó rétor és nagyon jó előadó, több olyan témakörben is, ami a hazai kisebbségeket, nemzetiségieket érintette, és itt elsősorban a romákra gondolok. Én mindig azt mondtam magamban, hogy nagyon sajnálom, hogy ellenzékiként nem tudok annyira jól fogalmazni, mint ahogy ön fogalmazott, és olyan jól előadni, mint például 2008-ban október 6-án volt egy felszólalása, amikor megkérdezte, hogy mit tesz a szoci kormány a magyarországi romák integrációjáért, és hogy a MACIKA pénzei hova tűntek. Azt gondolom, teljesen jogos volt akkor is ez a kérdése, és kormánypártiként akkor én ezt szívesen vettem, még akkor is, ha többször

megemlítette a nevemet is ebben a felszólalásában, illetve a többiben is, amiket el fogok mondani.

Viszont én is szeretném megkérdezni azt, amit egyébként más kérdésnél is kifejtett, hogy miért próbálják meg ellehetetleníteni az intézményeket, amelyek romaügyekkel foglalkoznak. Önök ebben a ciklusban, illetve az előzőben, 2010-14 között megszüntették a Magyarországi Cigányokért Közalapítványt, ami, azt gondolom, mindenképpen visszalépése az intézményrendszereknek. Azért visszalépés, mert onnantól kezdve nem lehetett látni és ma sem lehet látni, hogy milyen pénzek hogyan hasznosulnak romaügyekben. Amikor a magyar állampolgárok jogosan akarják tudni azt, hogy romákra milyen pénzek és hogyan fordítódnak és hogyan hasznosultak, akkor én nagyon károsnak tartom, hogy a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány megszűnt, mert innentől kezdve viszont láthatatlan. Persze van logika abban, amit önök megalkottak, hogy összevonják a pénzeket, és az ösztöndíjrendszereket egy közös kalapból próbálják meg kiosztani, mégis azt mondom, hogy az átláthatóság, a transzparencia nagyon fontos lenne ebben a dologban. S arra hivatkozva, amit ön mondott, önök vissza akarják-e állítani esetlegesen ha nem is a Magyarországi Cigányokért Közalapítványt, de valami hasonló független alapítványt vagy intézményrendszert, amelyben a magyarországi romák láthatóan megkapják azt a lehetőséget, hogy célzottan és tudatosan tudjanak építkezni? Ez fontos egyébként a romák számára is, mert látni fogják akkor, hogy az a folyamat, amibe belekerülnek, mondjuk, egy általános iskolai ösztöndíjrendszer támogatásából hogyan tudnak eljutni, mondjuk, a főiskolai, egyetemi szintre. S ha ez láthatóvá válik, akkor sokkal vonzóbbá tehetjük a tanulást, oktatást számukra. Ezért az a kérdésem, amit egyébként ön jogosan feltett 2008-ban, most én is szeretném feltenni.

2009. november 2-án hasonló kérdése volt, csak itt a romatelepek felszámolását kérte számon a szoci kormányon, hogy miért annyi pénzt próbáltak meg ráfordítani arra a programra. Szeretném jelezni miniszter úrnak, hogy jelen pillanatban nincs a jövő évi elfogadott költségvetésben egyetlen forint sem erre. A kérdés az, hogy erre a programra, minthogy most a bevezetőben is már említette, vannak-e ütemtervek, látható ütemtervek. Hiszen mintegy 120-130 ezer roma él még mindig romatelepeken, cigánytelepeken. Ezen kívánnak-e változtatni, annak ellenére, hogy nem látom a költségvetésben ennek a sorát? S van-e tehát ütemezése ennek a rendszernek, hogy mondjuk, a következő négy vagy öt évben, három évben mi az, amit telepet meg szeretnének szüntetni? Itt aztán lehet vitatkozni, hogy felújítás, a telepek infrastruktúrájának a kialakítása, vagy éppen betelepíteni őket településekre, ez már egy más kérdés, csak azt gondolom, a folyamatokat látni kell. Mert 2009-ben is jól tette fel ezt a kérdést, akkor, még egyszer mondom, én kormánypártiként is fontosnak tartottam, mert az építő jelleget láttam ebben a kérdésben.

2010. február 22-én szintén feltett egy kérdést, akkor a költségvetésből fakadóan, hogy valóban, jómagam módosításával a Magyarországi Cigányokért Közalapítványtól 80 millió forintot át szerettem volna tenni az akkor megalakult Roma Oktatási Alapba, ami nagyon fontos volt abból a szempontból - és 80 millió forintról volt szó, hozzáteszem -, hogy látható legyen ott is, hogy a felsőoktatásban hány romát tud támogatni ez a nemzetközi szervezet. Megkérdezem, hogy a kettőt paralel hogyan lehet kezelni, hiszen a nemzetközi szervezetek támogatása is megszűnt már, a „roma integrációs évtized” program magával hozta azt is, hogy megszüntették ezt a nemzetközi oktatási alapot is, illetve megvan Magyarországon, csak nem látom annak sem a támogatását. Kívánják-e támogatni esetlegesen az ott folyó oktatást? Mert akár a CEU-ban, akár pedig külföldi oktatásban nagyon nagy segítséget

tudnának adni külföldi ösztöndíjak átadásával, amit magyar fiatalok is tudnának élvezni mindenképpen.

2012. június 5-én a nemzeti társadalmi felzárkóztatás programját hirdette meg az Országgyűlésben, ami nagyon fontos számomra is, mert azt gondolom, az a program egy keretet ad annak, hogy hogyan lehet azokat a kérdésköröket kezelni, amelyek a roma társadalomhoz tartoztak, mint például megfogalmazódott az a négy terület fő prioritásként: oktatás, lakhatás, egészségügy és foglalkoztatás, szociális témakörök, horizontálisan pedig megfogalmazódott az egyenlő bánásmód elve. Én ezt szintén nagyon fontosnak tartottam, akkor már önök kormányoztak, és látható, hogy nagyon sok olyan programot magába ölelt ez a nemzeti társadalmi felzárkóztatási program, ami fontos, és még egyszer mondom, keretet ad annak, hogy hogyan lehet az integrációs folyamatokat elindítani. Mégis azt gondolom, akár ennek a programnak, akár nem ennek a programnak a része, de mindenképpen a „Híd a munkába” programról néhány gondolatot szólni kell.

Önök, mint ahogy most is mondta, hogy belső vizsgálati rendszerük működik, és megpróbálják kiszűrni azt, hogy ne legyen visszaélés, ebben a programban mégis nagyon sok olyan történt, ami a közvéleményt irritálta. Úgy tudom, a vizsgálatuk valóban meg is történt. Kérdezem miniszter urat, hogy a vizsgálatról lehet-e tudni, hogy az hol tart, illetve mi az eredménye. Mert azt gondolom, a közvélemény ebben mindenféleképpen fontos tevékenységet szeretne látni, hogy valóban volt-e vizsgálat, a vizsgálatnak mi az eredménye, és hogyan lesz továbblépés ebben a programban.

Egyébként nem csak a „Híd a munkába” program ilyen, hanem ha már szót ejtett az Országos Roma Önkormányzatról, erről én is szeretnék egy mondatot szólni. Igen, a mindenkori kormány partnere az Országos Roma Önkormányzat, nem felügyelheti, viszont azt gondolom, mindenképpen fontos lenne abból a szempontból tárgyalásokat kezdeményezni, hogy ne az a kaotikus állapot legyen a jellemző, ami most fennáll az országos önkormányzatban, mert ez a magyarországi romákra összességében rossz fényt vet, és azt mondják, hogy na, látjátok, így tevékenykednek a roma önkormányzatok. Mindenféleképpen azt gondolom, hogy egy kormány, amely megfogalmaz különféle keretprogramokat, erre is kell hogy figyeljen, hogy az Országos Roma Önkormányzattal kezdjenek tárgyalásokat, hogy az az oda-vissza adok-kapok valamilyen szinten fejeződjön be. Itt tenném fel újra azt a kérdést, amit az elmúlt héten hallottunk, hogy a kormány megvonta az Országos Roma Önkormányzattól a programtámogatásokat: igaz-e, hogy programtámogatások meg lesznek vonva az Országos Roma Önkormányzattól?

Az utolsó kérdésem ebben a körben, és azt gondolom, nem csak kérdésként, hanem egyébként meg is szeretném fogalmazni azt, hogy én nagyon fontosnak tartanám, hogy a „száz nő a munka világában” programja után, amit egyébként Soltész államtitkár úr nagyon jól felvázolt a parlamentben egy kérdésemre, hogy hogyan működik, én nagyon szeretném kérdezni is meg javasolni is, hogy mikor hirdetik meg azt a programot, hogy ezer roma lépjen a közigazgatásba, ezer roma ügyvédi pályára orientálódását vagy éppen orvosi pályára való orientálódását. Mert azt gondolom, nagyon fontos lenne azt látni, hogy különböző szakmai rendszerekben a romákat ott szeretnék látni, és ha a kerettervekben látunk ehhez számokat és hozzárendelve forrásokat és magát az akaratot, akkor az egyetlen, ami nagyon kézzelfogható lehet, hogy például ezer fő roma származású fiatal az államigazgatásba, közigazgatásba nagyon hamar el tudnánk intézni. Azért is mondom ezt, mert soha nem volt ilyen, tehát történelmi tény az, hogy ma ön négy olyan területet is képvisel miniszterként, amelyet eddig különböző tárcaközi bizottságoknak kellett képviselni, és az nem volt jó, mert valóban, nagyon sokszor azt lehetett látni, hogy hiába voltak a tárcaközi egyeztetések, mégsem volt annyira eredményes a dolog,

mint amennyire kellett volna. Ezért tehát én azt gondolom, hogy ön mint ennek a nagy minisztériumnak a minisztere, ha most nem tud tenni a romaügyekben, nemzetiségi ügyekben, az integrációban sok mindent, akkor azt gondolom, körülbelül száz évvel vissza fogja állítani azt a pályát, amit egyébként talán a mi kormányunk is és önök is elkezdett. Ezért tehát nagyon nagy felelőssége van, ha úgy tetszik, az egyik legnagyobb felelőssége van önnek, hogy ebben a kérdésben azzal a minisztériumi háttérrel, struktúrával, amivel rendelkezik, kívánja-e az integrációt eljuttatni a romák irányában elsősorban.

S még egy kérdés az intézményrendszer kapcsán. Nem nagyon szerepelnek a közösségi házak, például a roma közösségi házak, mert azok nem átvett intézményként működnek, hanem autentikusan működtetnek közösségi házakat, amelyek, ha úgy tetszik, centrumok a megyékben, régiókban. Ezeket nem látom úgy bevonni a közéletbe, ami mindenképpen fontos lehetne. Sokkal több feladatot és együttműködési pontot kellene találni a kormány és a közösségi házak között, mert akár a felzárkóztató, akár a tehetséggondozó programok, akár a nyelv, akár a kultúra ápolásában mindenképpen nagyon fontos lehet.

Köszönöm szépen, és elnézést, hogy egy kicsit hosszabb voltam.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Szabó Timea képviselő asszony szót kért, de ebben a kérdésben nincs jogom önállóan dönteni. Az országgyűlési törvény úgy szól, hogy a képviselő asszonynak, tekintettel arra, hogy nem tagja a bizottságnak, a bizottság szót adhat. Tehát bizottsági hatáskör az afeletti döntés, hogy képviselő asszony szót kap vagy sem.

Kérdezem a bizottság tagjait, ki támogatja azt, hogy Szabó Timea képviselő asszony szót kapjon. *(Szavazás.)* Ez 3 igen. Ki van ellene? *(Szavazás.)* Ez 1 nem. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 6 tartózkodás mellett a bizottság úgy döntött, hogy nem ad szót.

Kérdezem a bizottság tagjait, a kérdések körében kíván-e még valaki szót kérni. Ilyet nem látok. *(Apáti István megérkezik az ülésre.)*

Megkérem a miniszter urat, hogy az elhangzott kérdésekre szíveskedjen válaszolni. Megadom a szót.

Balog Zoltán válaszai

BALOG ZOLTÁN, az emberi erőforrások minisztere: Köszönöm szépen. Megpróbálok sorban haladni és elsőként Staudt Gábor képviselő úr kérdéseire válaszolni.

Az egyházügyi törvénnyel kapcsolatban: én úgy tudom, voltak egyeztetések, én magam is a legmagasabb szinten egyeztettem az egyházi vezetőkkel, ami, úgy gondolom, a legfontosabb, mert mégiscsak róluk van szó. Tehát én magam személyesen, államtitkár úr is egy másik körben, főosztályvezetői szinten is a legkülönbözőbb típusú közösségekkel egyeztetünk, a néhány tucat taggal rendelkezőktől elkezdve egészen a legnagyobb egyház bíborosáig és püspökökhöz. Én tehát ebben nem látok problémát. Úgy tudom, a frakciókkal is voltak egyeztetések, maga Trócsányi miniszter úr, aki egyébként előterjesztette ezt a törvényt - tehát ezt nem mi terjesztettük elő, csak azért beszéltem róla, mert a mi területünk -, tehát az Igazságügyi Minisztérium vezetése maga is meghívta magához a frakciókat egy egyeztetésre. Úgy tudom, Kósa frakcióvezető úr is egyeztetett, hiszen végül is képviselők nyújtották ezt be, ez tehát egy frakcióközi ügy. Hogy aztán sikerrel járt-e ez az egyeztetés, ezt nem tudom megítélni. De én azt hiszem, itt minden kártya kint van az asztalon, itt olyan nagy okosságot már senki nem tud mondani újat. Itt az a kérdés, és ez egy súlyos kérdés, hogy amit 25 évvel ezelőtt elrontottak - azért nem mondom,

hogy elrontottunk, mert azt a parlamentet még nem mi választottuk, még nem a magyar állampolgárok választották, hanem az inkább kijelölés alapján jött létre, és aztán '90-ben le is tette a mandátumát -, tehát amit az a parlament akkor ott elrontott, és nem tudtunk rendbe rakni, hogyan lehet rendbe rakni. És én nem titkolom el az egyébként számos kis közösség iránti szimpátiámat, mert miért titkolnám el, csak ez független a törvényalkotástól, de én azt teljesen megértem, hogy ha valaki kis közösségként működött tizenöt évig, tíz évig, húsz évig úgy, hogy azt mondta, ő egyház, és akkor egyszer most azt mondják neki, hogy de te nem vagy az, az egy fájdalmas dolog a közösség tagjainak; át kell gondolni az egész fenntartási gondolatokat. Tehát egy olyan nagyon súlyos, rossz folyamatot kellett visszafordítani, és visszafordítani mindig nehezebb, mint valami újat csinálni; papíron én is tudnék egy gyönyörű egyházi törvényt alkotni, csak a helyzet az, hogy volt 386 közösség, volt, amelyiknek névlegesen sem volt több tagja, mint 25, valamelyiknek meg 5 millió, és ezek között kellett, abban a helyzetben, amilyenben ők éltek, valami olyan szabályozást teremteni, amely jobban megfelel Magyarország történetének és társadalmi valóságának, ugyanakkor pedig nem sérti a jogegyenlőséget. Tehát ebből van az összes problémánk, hogy ezt hogyan lehet kezelni.

Ezért én azt tudom mondani, nekünk ezzel a szabályozással nincs problémánk - Strasbourg-nak van problémája meg az Alkotmánybíróságnak. Tehát ha a B-verziót kérdezi, én egyrészt biztatom, szerintem ez egy jobb szabályozás, a társadalmi súly megjelenítésével valamit javult ez a szabályozás. Ezért bízom benne, hogy az ellenzékből is lesz, akik támogatják, ezt szívesen tudom kérni önöktől is. De ha nem fogadják el, akkor nekünk így is jó! Mi úgy gondoljuk, ez a törvény is működőképes volt. Nem azért kell változtatnunk rajta, mert rossz, hanem azért, mert ehhez olyan kifogások érkeztek, amelyek egyébként az előző - és erről itt nem beszéltem a szemérmesség okán, de az előző - szabályozásból következnek. Tehát az, hogy voltak, akiknek az előző szabályozás olyan előnyöket biztosított, amelyeket ez most nem biztosít, és ők kártérítési igénnyel fordultak az Emberi Jogi Bírósághoz, és itt mi súlyos milliárdos tárgyalásokban vagyunk. Azt Soltész Miklós államtitkár úr tudná elmondani - és mondom, senkit nem akarok megbántani; az előbb kifejeztem a szimpátiámat a valóságos, intenzív kicsi vallási közösségek iránt -, hogy milyen elképesztő igények jelennek meg, 23 milliárd forint kártérítési igény jelenik meg, hogy mi ezt fizessük ki, azért, mert még azt is kiszámolják, hogy a cipőfűzőjüket másképp kellett megkötni azért, mert ők most már nem minősülnek annak a jogi kategóriának, ahol pénzt lehet kérni. Tehát kiszámolják erre az öt évre az összes elmaradt pályázati pénzüket, amit ők esetleg szerintük pályázat útján megkaptak volna, ha egyházak lennének; vagy azt a milliárdos szociális bizniszt, amit folytattak itt egyes közösségek, amelyek magukat egyháznak nevezték, és akkor fölszámolják nekem a kártérítésben, hogy azt mi fizessük ki, ami az ő üzleti hasznuk. És ebből nekünk folyamatos, súlyos gondjaink vannak, mert egy 900 fős idősek otthonát, csak azért, mert bizniszegyház alapon működtették, 900 embert nem tehetek az utcára, ugyanakkor pedig ezt nem tűrhetjük el. Tehát ilyen típusú gondjaink vannak ebben az ügyben, ezért folytatunk folyamatos tárgyalásokat. És vannak olyan kis közösségek, amelyek belátták korrekt módon, hogy ez így nem megy tovább; önérik egy minimális kártérítést fizettünk is. És vannak olyanok, akik úgy gondolják, hogy ebből lehet egy emberi jogi küzdelmet csinálni. Tehát ennyit ehhez: a B-verzió az, hogy nekünk így is jó. Aztán majd meglátjuk, hogy hogyan tudunk előrelépni.

A második kérdésében nem tévedt ingoványos talajra, csak kijelölte az ingoványos talajt; oda is tévedhetne, de nem tévedt, azzal, hogy ha kivonjuk azoknak a teljesítményét a tesztekéből - ez egy nagyon érdekes kérdés -, akik egyébként hátrányos helyzetűek, és akkor majd meglátjuk, hogy milyen eredmény lenne. De a

speciális pedagógiai módszerek esetében önnek teljes mértékben igaza van. Ez a tudásszint alapú szegregáció, ezt ön fogalmazta meg így; én így nem fogalmaznék, de hogy a speciális hátrányokra speciális pedagógiai módszerek kellenek, ebben teljes mértékben egyetértünk. Hogy milyenek, lehet, hogy ott már lenne köztünk eltérés. Itt azért elég komoly előrelépések történtek az elmúlt időszakban. Én magam azért nyitottam meg az iskolaévet egy olyan hátrányos helyzetű iskolában, Hejőkeresztúron, ahol egy sikeres módszert alkalmaznak, hogy fölhívjam erre a figyelmet. Ez is kormányokon átívelő módszer, egyébként élmény alapú tanítást jelent, és azt látjuk, hogy hátrányos helyzetű, bőrszintől függetlenül hátrányos helyzetű tanulók esetében a felzárkózást erősíti. Nem véletlen, hogy éppen Miskolcon, az egyetemen van egy ilyen központ, meg Egerben, ahol ezek a területek vannak, hogy hogyan lehet olyan módon motiválni a tanulásra hátrányos helyzetből jövő gyerekeket, hogy abból aztán teljesítménynövekedés legyen. De ma erre - és én ezt problémának tartom, ezért utaltam az emberi jogok értelmezésének egy valóságidegen részére -, ma ilyen alapon elkülönült intézményeket nem lehet létrehozni. Az egyházaknak lehet, meg a nemzetiségi önkormányzatokat, és ezt szabályozzuk úgy, hogy ebből ne legyen hátrányos megkülönböztetés.

A felsőoktatási béremelés kérdésére napirenden kívül - mert tiszteletben tartom elnök úr döntését - szívesen válaszolok, ha az lehetséges. Itt most valóban koncentrálnunk arra, ami a bizottság témája!

Répássy képviselő úrnak a civil szervezetekhez való viszony esetében csak egy nagyon enyhe iróniával ajánlom figyelmébe Lázár János miniszter úr kongresszusi beszédét, ahol pontosan kategorizálta a civil szervezeteket. (*Derűltség.*) Ebből ki is derül a kormány viszonya a civil szervezetekhez. De a kérdés annyiban jogos, hogy valóban egy konkrét ügynek vagy konkrét ügyeknek a felnagyításával az a benyomás keletkezhet egyesekben, akik nem ismerik elég jól Magyarországot, mint ha egyfajta civil szervezetekkel kapcsolatos háború lenne, amiről szó nincs. Most még azokkal is sikerült megegyezni valamilyen módon, akikkel volt konfliktus, mert úgy láttuk, hogy nem szabályos a működésük. De hadd mondjam azt, hogy 60 ezer civil szervezet van Magyarországon, és ebből 59 950-nel minden további nélkül és jól tudunk együttműködni. Remélem, hogy a jövőben is így lesz ez.

S valójában, ha megnézzük az európai gyakorlatot, itt azért mégiscsak megint a múlt kísért. Az a civil szervezeti kultúra - én sokkal szívesebben beszélek, mondjuk, a polgárok önszerveződéséről -, ami Magyarországon 1948-ig egy elképesztő gazdag hálóját jelentette a polgári önszerveződésnek, az 1948-ban parancsuralmi alapon megszűnt, mert a kommunista párt ezeket betiltotta, és az újraindításnál ugyanaz a helyzet keletkezett, mint az egyházaknál, hogy úgy gondolják sokan, hogy a civilségeket államilag kell finanszírozni. Erre megteremtettünk egy aránylag objektív rendszert a civil 1 százalékkal, most ennek a kiegészítése, illetve a Nemzeti Együttműködési Alapban azok a milliárdok, amelyek ott vannak, ennek az elosztása miatt van - és én ezt problémának látom - egy kicsit túlbürokratizálva, túlszabályozva a civil szervezetek működése, azért, mert pénz van benne. Ha nem lenne benne állami pénz, akkor azt is mondhatnánk, hogy mindenki azt csinál, amit akar, a saját tagjainak a támogatásával. De miután állami pénz van benne, és nem is kevés - az előbb említettem, hogy 5 milliárd forint -, ezért a közhasznúság, meg az ilyen jelentések, meg az olyan regisztrációk, meg a törvényességi felügyelet, mindennek van egy ilyen tétje, hogy korrupciómentes legyen ez a dolog, és ebből létrejött egy szerintem túlbürokratizált rendszer. Bízom benne, illetve tudok róla, hogy az Igazságügyi Minisztériumban folyik egy olyan munka, amelyik ennek a rendszernek, az új civiltörvénynek az egyszerűsítése irányába mutat.

A Hóman-ügyről nem tudnék többet mondani, mint amit elmondtam már korábban, a zsidó kerekasztal előtt is elmondtam egy nyilatkozatomban. Én nem tartom azt a tevékenységet, amit politikusként Hóman Bálint végzett Magyarországon, követendőnek, sőt úgy gondolom, erre föl kell hívnunk a figyelmet, hogy az a politikai teljesítmény vállalhatatlan. Ettől független az a történelmi és kulturális tevékenység, amelyet, úgy gondolom, még azok is, akik egyébként elutasítják Hómannak ezt a politikai teljesítményét, értékes és megőrzendő dolognak tartanak. Hogy most egyébként a székesfehérvári önkormányzat meg az az alapítvány, akik szobrot akarnak állítani, hogyan dönt ebben az ügyben, ebbe a kormány nem tud és nem is akar beleszólni. Ez tehát a mi álláspontunk. Egyébként ha lehet, ezzel kapcsolatban még egy pluszmondatot ha megenged, elnök úr, eleve úgy gondolom, és itt mi egy nagyon komoly munkában vagyunk, mondjuk így, a roma értelmiség képviselőivel, meg a zsidó oktatási kerekasztallal is, hogy hogyan lehet ezeket a vélt vagy éppen valós érzékenységeket kezelni: én úgy gondolom, ezekről sokkal inkább beszélni kell, mint eltitkolni. Ha valaki úgy kerül be a magyar történelemoktatásba, hogy vannak az életének, életművének érdemei, és vannak az életútjában vállalhatatlan dolgok, akkor mind a kettőről beszélni kell, nem pedig elhallgatni és kihagyni. És örülök, hogy a zsidó oktatási kerekasztal egyébként ebben az ügyben megértően viszonyul ehhez, és aztán nyilván nagyon fontosak a konkrét megfogalmazások.

A Gulág Emlékbizottság munkáját valóban meghosszabbítottuk 2017. február 25-éig. Fontos lenne, hogy a közvélemény is értesüljön arról, hogy valóban, 2016-ban is lehet még pályázni, és lehet azt az emlékezeti munkát vagy azt a feladatot elvégezni, amit bizony negyven vagy ötven év késéssel végzünk el. Túlságosan, a mai napig is nagyon elhallgatott és méltatlanul elhallgatott az a sors, ami százezreket ért, magyarokat, sváb származású magyarokat meg különösen is, azzal a málenkij robottal, azzal a kényszermunkával meg politikai üldözéssel, amely az elmúlt időszakban, évtizedekben a szovjet megszállásnak a következménye volt.

Teleki képviselő úr kérdéseire: egyrészt nagyon megtisztelő, hogy a nagyhatású beszédeimet még mindig nemcsak hogy emlékezetében tartja, hanem még utána is lapoz, hogy föllevenítse, mert olyan jó emlékei vannak erről. (*Derűltség.*) Úgyhogy a részben iróniát, részben öniróniát félretéve, valóban, ez nem egy könnyű kérdés. Rögzítsük, hogy a MACIKA-t, tehát a Magyarországi Cigányokért Közalapítványt az első Fidesz-kormány, konkrétan Varga József képviselő úr tette egy valóban nagyon hatékony intézménnyé, ezt el kell fogadni. Volt korábban is, de 10-20-30 milliókkal; a több százmilliós felfutása ennek az egész történetnek mégiscsak egy képviselőtársunk nevéhez kötődik. És nem volt egyszerű döntés a megszüntetése. Semmi köze nem volt a romapolitikához, hanem hogy azt a közalapítványi rendszert, amely átláthatatlan volt annak idején és meg kellett szüntetnünk, ez eredményezte ezt. Én magam, részben, mert nem akartam összeveszni Varga képviselőtársammal, ragaszkodtam ahhoz, hogy a MACIKA szó szerepeljen az új rendszerben, és valóban, „Útravaló MACIKA” ösztöndíjnak hívjuk ma is ezt az ösztöndíjrendszert. Hadd mondjam el, azzal van egy kis problémánk, hogy amikor ehhez európai uniós pénzeket szerzünk - egy humor következik, de ez megtörtént -, akkor a MACIKA-t úgy fordította le az Európai Bizottság, hogy little brown teddy bear (*Derűltség.*), és ettől kezdve kicsit nehezen tudtuk nekik elmagyarázni, hogy a MACIKA nem egy kis barna plüssmackó, hanem az a Magyarországi Cigányokért Közalapítványnak a rövidítése. Ez megjelent európai uniós dokumentumokban, és kérdezték tőlem, hogy ki az a barna kismackó... De itt szerintem a pénzek érdekesekek. Ha jól emlékszem - de ezt Varga József képviselő úr jobban tudja -, a legjobb korszakában sem érte el az 1 milliárd forintot a MACIKA támogatása, vagy akörül mozgott, mondjuk így (*Varga József és Teleki László:*

1,2 milliárd.) - 1,2 milliárd, akkor valamivel meghaladta; köszönöm szépen. Tehát ott tizenöt év alatt 4,5 milliárd forint volt az összösszeg, mi egy év alatt 2,4 milliárdot fordítottunk, nem csak romáknak, hanem hátrányos helyzetűeknek.

És itt jön a következő kérdés - majd elnök úr fegyelmez, mert a romatémában nem akarok túlzottan elmélyedni, mert azt szívesen tenném, és ellenzékben és kormányon is sokat vívtunk ebben az ügyben Teleki képviselő úrral, miközben ugyanaz a cél vezet bennünket: a romák fölemelése és beemelése abba a világba, ahol a magyar nemzetnek egyébként a sikeres családjai és közösségei vannak. Tehát „Út a diplomához”, „Út az érettségihez”, „Út a középiskolához”, „Út a szakmához” - ez négy program, amelyben, csak hogy a diplomásat említsem, 900 roma részesült ösztöndíjban, akik felsőoktatásba akartak menni, egyébként összesen 13 ezren a különböző szinteken, akiknek körülbelül 50 százaléka roma.

Ez az „együtt vagy külön” egy súlyos kérdés, úgyhogy ha megengedi, erre néhány szóval kitérnék. Az együttnek is vannak előnyei, meg a különnek is. Ha elkülönítjük, akkor az van, hogy na, a romákat itt már megint előnyben részesítik, és miért ők kapják, miért nem mások. Ha meg együtt vannak a hátrányos helyzetűek - hiszen Magyarországon a szegénység problémája nem kizárólag a romákat érinti, nem cigányügy a szegénységügy, az ennél szélesebb ügy -, ha nem különböztetjük meg, akkor meg az a probléma, hogy abban a nagy kalapban eltűnik, és akkor még az emelkedő összeg is, amit megemlítettem, az sem látszik. De azért hadd említsem éppen azt az ügyet, amit a végén megkérdezett képviselő úr, hogy hogy is van ezekkel a színes programokkal, tehát amit beazonosítunk a romáknál. Én magam nagyon keményen - erre még talán emlékszik - bíráltam az utolsó szocialista miniszterelnöknek, Bajnainak azt a programját, amelyik azt mondta, hogy nem is tudom, hány száz (*Teleki László: Kétszáz.*), kétszáz roma diplomást a közigazgatásba. Elmondok egy konkrét történetet. Az unokahúgom fölhevít, hogy van-e annak büntetőjogi következménye, ha ő most azt fogja állítani magáról, hogy ő roma. Mert ő négy éve akar elhelyezkedni a magyar közigazgatásban, nem romaként, és nem sikerül neki. Hogy van az, hogy most kétszáz romát beemelnek? Tehát ebből egy ilyen feszültség van. És aztán mit kínlódtunk azzal, hogy ezt a szegény kétszáz fiatalot úgy rendezzük el egyébként, nem akarom azt mondani, de egy ma már nem egyháznak minősülő főiskolán végzett teológusok próbáltak a magyar közigazgatásban, majd nem azt mondtam, hogy padlót fogni, mert padlót fogtak, mert mit tudnak kezdeni egy teológiai főiskolai diplomával, mondjuk, a magyar közigazgatásban, csak hogy meglegyen a kétszáz, és ez közben okozott egy szociális irigységet. Ha meg azt mondom, hogy indítok egy olyan programot, hogy hátrányos helyzetű fiatalok jöjjenek a magyar közigazgatásba, és azt mondom, hogy ott megpróbálok pozitívan diszkriminálva, pluszszázalékot adni azoknak, akik romák, mert nekik nehezebb bejutni, az szerintem sokkal igazságosabb és átláthatóbb rendszer. (*Teleki László bólogat.*) Én tehát ezt támogatom.

És itt van az „ezer roma nő” program, az egy sokkal érettebb program, és én a legsikeresebb programjaink közé sorolom. Mert hány milliárdot adtunk ki - erről képviselő úr sokat tudhat az előző kormányok alatt is -, hány milliárdokat adtunk ki olyan képzésekre, aminek semmi értelme nem volt! Vásárosnaményban kétszáz virágkötőt képezni, annak sok értelme nincs; a műkörömépítő már egy kicsit nehezebb ügy, mert úgy látom, arra komoly kereslet van. De fölveszik utánuk a képzési pénzt, odaadják nekik az ösztöndíjat, aztán utána ugyanúgy munkanélküliek, és jelentkeznek a következő tanfolyamra. Na, ez nem egy olyan tanfolyam; itt azt mondtuk, hogy ha nincs elhelyezkedési lehetőség, akkor nem indítjuk el a programot. Ma ebből az ezer roma nőből 750 dolgozik, s hogy valami pozitívumát is mondjam a központosított állami ellátórendszernek, azért, mert mi az állami rendszerbe őket

fölvesszük. Ezek ápolónók, szociális asszisztensek, pedagógiai asszisztensek, és az önkormányzatoknál nem tudtam elérni, csak nagyon kevésnél, hogy alkalmazzák őket - ennek megvan a maga problematikája, ezt nem kell mondanom képviselő úrnak -, de az állami intézményeknél el tudom érni. Ott azt mondom, hogy tessék fölvenni, mert kiképeztük őket. 75 százalék - ilyen aránnyal szerintem még nem csináltak képzési programot. Úgyhogy indítjuk a következőt, úgy, hogy szociális asszisztens, ami pontosan arra a területre céloz, ahol a küszöböt csökkenteni kell az állami rendszer és a roma közösségek között, tehát hogy oda tudjanak menni.

A roma közösségi házakra azt mondják a munkatársaim, hogy 16-ot építettünk az elmúlt időszakban. *(Teleki László: Tud mondani?)* Tudom mondani: Komlón, Pécsen, Szabolcsban, Borsodban. Ezek európai uniós pénzek. Azért nem látja a romateleppénzeket sem, miközben sokszorosai annak, amiket korábban költöttünk, mert ezek európai uniós programokban vannak. 2010-14 között 8 milliárd, 2014-20 között 24 milliárd, és akkor valóban ott van az a nagy kérdés, amiről ön beszél, hogy akkor felújítás, korszerűsítés - azzal vádoltak engem, hogy „csinosítás”, soha ilyen szót nem használtam -, vagy pedig megszüntetés. Most is indult egy ilyen program, tehát a 2014-20-as időszakban 24 milliárd van erre, és ezeket a szakmai kérdéseket kezelni kell ebben az ügyben.

Az Országos Roma Önkormányzattól, ha jól tudom, semmilyen olyan pénzt nem vontunk meg, ami neki jár mint nemzetiségi önkormányzatnak. Tehát mint Országos Roma Önkormányzat működhet. Hogy mennyiben vesszük be őket továbbra is partnerként az európai uniós programokba - ami nem egy kötelezettség, csak mi az együttműködésben gondolkodunk -, az attól függ, hogy mi lesz a vizsgálatok eredménye. Ha úgy gondoljuk, hogy ott nincs meg az a szakmai csapat, akikre építeni lehet, akkor nem fogjuk őket bevenni; ha úgy látjuk, hogy van szakmai biztosítéka annak, hogy ők valóban jól tudják a programokat kezelni, akkor meg továbbra is együtt fogunk működni.

Elnök úr, ennyit kívántam válaszolni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Most jutottunk el abba a helyzetbe, hogy a véleményeket lehet előadni. Kérdezem a bizottság tagjait, kíván-e valaki nyilatkozni a miniszteri meghallgatással, akár a kérdésekre adott válaszokkal, akár az eredeti miniszteri beszámolóval kapcsolatban. Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

Vélemények, reflexiók

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Miniszter Úr! Csak egy dolgot nagyon röviden, nevezük így, illetve én nevezem így, a tudásszintű szegregációval kapcsolatosan. Mert az egyházügy nem éppen az én területem, nyomon követtem, de abban nyilvánvalóan még előttünk állnak a folyamatok.

Én úgy értettem, hogy miniszter úr is úgy értékelte, hogy akinek nagyobb szüksége van a segítségre, azoknak a diákoknak nyilván meg kell adni, és akár hosszú távon erre építeni is lehetne. Lehet - bár most nem a kérdések körénél vagyunk, de lehet -, hogy akkor erre ki kellene dolgozni egy olyan stratégiát központilag, hogy ne az adott intézményre legyen bízva, mert úgy látom egyébként, hogy vidéken, de városi környezetben is igaz ez, várnának valami hasonlót. S ha a minisztérium dolgozza ki, ha a minisztérium ad támpontot, akkor az mindig nehezebben támadható jogilag, akár mindenféle magyar felsőbb jogszabályoknak vagy a nemzetközi jogi normáknak jobban megfelelő programokat lehet kitalálni. S egyébként én biztos vagyok benne, hogy a „legokosabb” csoportba is kerülnek majd hátrányos helyzetűek, ők viszont nagyon gyorsan tudnak majd haladni, és az ő kitörésük nagyon gyors lesz, és

egyébként az úgymond felzárkóztató csoportokban is lesznek, mondjuk, jómódú szülők gyermekei, és lehet, hogy ez lesz a jó, hogy felkarolják őket, és nem csak kudarcok érik őket. Úgy gondolom, ez olyan kitorési pont, amivel valódi eredményt lehetne elérni, és senki nem süthetné rá semmiféle rossz értelmű szegregációnak a bélyegét, hanem csak a tudásra, a felzárkóztatásra és mindenkire kiterjedően ezt a programot meg kellene csinálni.

Úgyhogy én ajánlom miniszter úrnak, hogy akár legyen ebből egy program. Ezzel nagyom sok további problémát is, főleg vidéken meg lehetne oldani, és mindenkinek a megelégedésére működhetne a rendszer. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Répássy Róbert képviselő úrnak adok szót.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Miniszter úr, a képviselőtársaim felhatalmaztak arra, hogy a képviselőcsoport nevében jelezzem, hogy támogatjuk a beszámolóját. Én javaslom az elfogadását.

Annyit hozzátennék, hogy az a benyomásunk, hogy az ön nagyon összetett miniszteri portfólióján belül a bizottság hatáskörébe tartozó feladatkörök jó kezekben vannak. S ha egy javaslatom lehet, ezek a bizonyos civil szervezetekkel kapcsolatos kérdések, én pontosan tudom, hogy a civil szervezetekkel milyen szinten foglalkozik a minisztérium, de ebben a vitában, a kormány és a civil szervezetek viszonyában gyakorlatilag ahányszor kritizálják a kormányt, annyiszor kellene elmondani, hogy hány civil szervezet működik Magyarországon, ezek milyen támogatásokban részesülnek, például hogy milyen ellenőrzés, pénzügyi ellenőrzés zajlik ezeknél a civil szervezeteknél, a támogatásokat hogyan ellenőrzik. Csak azért, hogy lássuk, hogy mit kérnek számon, milyen sérelmeik vannak azoknak a civil szervezeteknek, akiket egyszer leellenőriztek, javaslom, hogy mondjuk el. Tehát én ezt javaslom, hogy főleg számszakilag hangozzon ez el, mert tényleg saját tapasztalatom, hogy olyan torz kép él ezekben a Magyarországot vagy a kormányt kritizáló főleg külföldi személyekben és szervezetekben, mint ha Magyarországon csak az az 55 civil szervezet létezne, amelyet az a megtiszteltetés ért, hogy a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal megvizsgálta a működésüket.

Tisztelt Bizottság! Javaslom tehát a miniszteri beszámoló elfogadását.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Teleki képviselő úrnak adok szót.

TELEKI LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen. Nagyon rövid leszek, nem kívánok olyan hosszasan érvelni a mondandóm mellett, mint az előző körben.

Két dolgot írtam fel. Nem kaptam arra választ, miniszter úr, hogy mi a vizsgálat végeredménye, illetve hogy van-e vizsgálat egyáltalán az Országos Roma Önkormányzat programjai, illetve a „Híd a munkába” program kapcsán. Erre azért még szívesen várnék választ, mert, mint ahogy mondtam, nagyon sokakat érdekel, hogy ezzel a kérdéssel mi a helyzet.

A közösségi házak szerepe. Abban nem is vitatkozom, önök bizonyára jól tudják, hogy tíz épült vagy felújításra került (*Jelzésre:*), tizenöt. Viszont nincs egy olyan hálózati tevékenység, amely láthatóvá tenné. Mondok egy konkrét példát. Ön járt Nagykanizsán ellenzéki képviselőként, bizottsági elnökként, és ott látta a működést a felzárkóztatástól a tehetség gondozásig, egészen addig, hogy főiskolai diplomát lehetett szerezni, romáknak és nem romáknak egyaránt. Ez a munka megakadt. Számtalan ok miatt megakadt, de elsősorban a pénzügyi források hiánya miatt. Még kooperáció sincs, hogy esetleg hogyan lehetne ezeket fenntartani. De nemcsak a nagykanizsairól van most szó, amely egyébként húsz éven keresztül jól

fuzionált, és nyugodtan mondhatom, hogy ha egy roma közösségi központ több mint hatszáz főnek, romának és nem romának tudott érettségi bizonyítványt adni, akkor abba további erőket is bele kell vinni, mert ha nem, akkor azt nem támogatjuk, hogy a jövőt építsük. Hasonlóképpen tudnék ilyen közösségi centrumokat mondani, ahol megállt az élet, szó szerint, és nincs továbbgondolva, hogy hogyan lehetne azokat a jó gyakorlatokat továbbépíteni, akár csak ott a térségben, vagy éppen átadni más térségeknek. Úgyhogy én a hálózat rendszerét hiányolom ebben, és nem azt, hogy hány épült, mert ha azt mondják, hogy van egy közösségiház-hálózati rendszer, és a jó gyakorlatokat egymással megosztják vagy összehívják különböző fórumokat, akkor én azt mondom, visszakozom ezzel a kérdéssel, mert ezt akkor lezártak tekintem. De az én gyakorlati tapasztalatom ezt nem alapozza meg, hogy ez így meglenne, ebből adódóan látom ezeknek a hiányosságát.

A közigazgatás: én azt gondolom, nem volt rossz lépés, nem visszasírva azt az időszakot, hogy kétszáz romának adtunk lehetőséget a közigazgatásban, ami azt jelentette, hogy a megyei munkaügyi központoktól elkezdve, a városi kirendeltségekig ott lehettek roma származású diplomások vagy éppen érettségizettek. Abban egyetértek, miniszter úr, mint ahogy nagyon jól tudja, hogy ez nem csak romakérdés, hanem a szegénység kérdését is ebbe bele kell venni; akik esélytelenek arra, hogy egy ilyen rendszerbe be tudjanak kerülni, azoknak lehetőséget kell teremteni. S ha ebben romák is ott vannak, márpedig ott vannak a szegények közt a romák is, akkor adjunk esélyt arra, hogy minél több ügyvéd legyen, minél több orvos vagy minél több személy a közigazgatásban. Ha viszont erre nem látunk olyan célirányos programot, amelyik megfogalmazódik, láttuk az „ezer roma nő” programját, még akkor is, ha a számok, amelyeket mondott, láthatóak, nem lesz olyan hatékony hosszú távon, mint amennyit ráköltöttünk. Ebből adódik az a kérdés, hogy a tartós foglalkoztatásba való beemelés és a hosszú távú gondolkodást hogyan tudjuk ezzel építeni, és ha ebben látunk perspektívát, akkor sokkal jobban el tudjuk hinni azt, hogy ebben előre lehet jutni.

Lehetne még száz dolgot idehozni. Azt gondolom, két jó államtitkára van - és ezzel most meg is dicsértem őket -, akik mindig meg is válaszolnak a kérdéseinkre. *(Dr. Staudt Gábor: Zavarba jönnek. - Derültség.)* Lehet, hogy kirúgják őket, ha ennyire dicsérem... *(Apáti István: De legalábbis gyanakodni kezdenek rájuk. - Derültség.)* Van tehát két jó államtitkára, akik mindig megvédik a kormány, illetve a minisztérium álláspontját, még akkor is, ha erőn felül teszik ezt. *(Közbeszólások.)* Úgy látszik, jó volt ez a két mondatom, mert ez mindenkit érdekel. *(Derültség.)* Tehát megvédik, és azt gondolom, nagyon sokszor megpróbálnak választ adni, de örülök annak, hogy időnként itt a bizottságban is szót tudunk ejteni ezekben a kérdésekben, mert talán akkor miniszter úr személye garancia lehet arra, hogy a romaügyben is elmozdulás lesz. Higgye el nekem, mint ahogy önök is, én is járom a vidéket, és nagyon nagy problémák vannak. És abba most szándékosan nem mennék bele, hogy milyen a szociális helyzet, a lecsúszás veszélye milyen nagy a magyarországi romák körében; ezt önök nagyon jól látják és jól tudják. Azt gondolom, ennek okán is fontos odafigyelni, hogy ez a kérdés ne erodálódjon tovább, hanem ellenkezőleg, próbáljuk meg közös nemzeti ügyé nyilvánítani a romaügyet, mint ahogy ezt egyébként sokszor elmondtuk már. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Ha én jól értettem, Teleki képviselő úr azt kifogásolta, hogy egy feltett kérdés egy részére nem kapott választ. Ugye, jól értettem? *(Teleki László: Így van.)* Megkérem miniszter urat, hogy erre szíveskedjen majd válaszolni.

Szeretném jelezni, hogy Szabó Timea képviselő asszony ismét jelentkezett szólásra, de az én álláspontom az, hogy a napirendi ponthoz való szólási jogról

döntött a bizottság, és egyszer már eldöntöttük, hogy nem ad a bizottság lehetőséget Szabó Timeának. Kérdezem, hogy ezzel kapcsolatban van-e bárkinek ezzel ellentétes álláspontja.

SZABÓ TIMEA (független): Elnök úr, hadd jelezzem, hogy csak azért kértem szót, mert az elmúlt öt évben nem volt még példa arra, hogy egy bizottságban nem adták meg ellenzéki képviselőnek a szót. Csak szeretném nyomatékosan kérdezni, hogy...

ELNÖK: Tisztelettel, megvonom a szót!

SZABÓ TIMEA (független): ...valóban önök szeretnék-e ennek a sorát elkezdni. Én biztos vagyok benne, hogy miniszter úr szívesen válaszolna a témával kapcsolatos kérdéseimre, hiszen én magam is ezekkel a témákkal kapcsolatban szerettem volna kérdéseket feltenni.

ELNÖK: Tisztelettel szeretném bejelenteni, hogy az ülésvezetést itt nincs joga kritizálni. *(Szabó Timea: Nem is kritizáltam.)* Nem adok szót, mert a bizottság úgy döntött, hogy nem ad önnek szót. Ezt a kérdést lezártuk.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban van egy eljárásjogi hozzászólás, ha jól értem, Teleki képviselő úrnak van kifogása az ellen, hogy én azt állítom, hogy erről már döntöttünk. Parancsoljon, képviselő úr!

TELEKI LÁSZLÓ (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Egy ügyrendi javaslatról lenne szó. Én tényleg azt gondolom, miniszter urat hozzuk kellemetlen helyzetbe, ha nem adjuk meg képviselő asszonynak a szót, mert mégiscsak egy ellenzéki képviselő, és Igazságügyi bizottságról lévén szó, én azt gondolom, fontos lenne, hogy megkapja a szót képviselő asszony. Köszönöm.

ELNÖK: Tisztelettel, válasszuk ketté a kérdést, jó? A képviselő asszonynak bármikor joga van, akár írásban, akár szóban kérdést intézni a parlament plenáris ülése előtt a miniszter úrhoz. Ez nem az én hatásköröm. Itt kizárólag a bizottsági ülésvezetésről van szó. Az országgyűlési törvény 40. §-a azt mondja ki, hogy „a bizottság szót adhat” annak a képviselőnek, aki nem tagja a bizottságnak. Ebben a kérdésben született döntés, és a döntés negatív volt. Úgyhogy ezt a kérdést szeretném lezárni. Mondom, hogy nincs elzárva képviselő asszony... *(Szabó Timea: Örülök, hogy emberi jogi kérdésekben...)* attól, hogy akár a plenáris ülésen... *(Szabó Timea: Nagyvonalú volt, elnök úr.)* Az a kérésem, tessék szíves lenni abbahagyni *(Szabó Timea: Még el sem kezdhettem. - Derültség.)*, mert kénytelen leszek fegyelmi útra terelni a dolgot, jó? *(Szabó Timea folyamatosan közbeszól.)*

Az a kérésem, hogy az elmaradt kérdésre szíveskedjen a miniszter úr reagálni. Köszönöm.

Balog Zoltán további válaszai

BALOG ZOLTÁN, az emberi erőforrások minisztere: Teleki képviselő úrnak: végeredményt kérdezett. Azért nem reagáltam, mert nincs még végeredmény. Mi köteleztük az Országos Roma Önkormányzatot, azt hiszem, 228 millió forint visszafizetésére. Tizenkét szabálytalanságot állapítottunk meg, ebből hat emelkedett jogerőre, és ez 18 millió forintot jelentett, ezt már visszafizette az Országos Roma Önkormányzat; öt esetben pedig jogorvoslati eljárás van folyamatban, tehát azt nem fogadták el. Azonkívül van a Miniszterelnökségnek is még egy vizsgálata, ahol január

31-éig van meghosszabbítva a határidő; intézkedési tervet várnak a projektgazdától arra, hogy hogyan lehet ezt a projektet megmenteni. Ezenkívül van NAV-vizsgálat, amire természetesen nincs befolyásunk.

Ennyit tudok elmondani. *(Teleki László: Köszönöm szépen.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Kérdezem, kíván-e még valaki véleményt nyilvánítani. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, én egy határozati javaslatot szeretnék előterjeszteni.

Szavazás a beszámoló elfogadásáról

A határozati javaslat arról szól, hogy az Igazságügyi bizottság a mai napon meghallgatta a miniszter urat, és a meghallgatás eredményeképpen miniszter úr beszámolóját elfogadta. Aki ezt a határozati javaslatot támogatja, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Ez 7 igen. Ki van ellene? *(Szavazás.)* Ilyet nem látok. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 3 tartózkodás mellett a bizottság a beszámolót elfogadta.

Nagyon szépen köszönöm a miniszter úrnak, és engedje meg, hogy erről a helyről áldott, békés karácsonyt és boldog új esztendőt kívánjak.

Tisztelt Bizottság! Ezzel a napirendi pont tárgyalását befejeztük.

Tisztelt Bizottság! A bizottság tagjainak van még egy másik napirendi pontja, ami előtt egy pár perc türelmet kérek. Most tartunk egy rövid technikai szünetet, amíg elbúcsúzunk a miniszter úrtól. *(Rövid szünet. - Balog Zoltán és munkatársai távoznak az ülésről.)*

Egyebek

Tisztelt Bizottság! Most már csak egy „egyebek” napirendi pont lesz: ez az ünnepi köszöntő, ezt követően pedig a bizottsági ülést berekesztem. Köszönöm szépen a sajtó munkatársainak az érdeklődést.

Nagyon röviden kívánom már csak a bizottság tagjait feltartani. Ezt az esztendőt befejeztük. Reményeim szerint ebben az évben nem kell már további bizottsági ülést tartani.

Az ülés berekesztése

A magam nevében a bizottság valamennyi tagjának áldott, békés karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kívánok. A bizottsági ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 43 perc)

Dr. Rubovszky György
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Prin Andrea